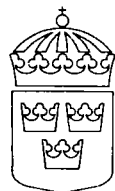

Regeringens proposition

1994/95:156

Godkännande av överenskommelse mellan Sverige och Finland om avgränsning i Ålands hav och norra Östersjön, m.m.

Prop.
1994/95:156

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 9 mars 1995

Ingvar Carlsson

Lena Hjelm-Wallén
(Utrikesdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en överenskommelse mellan Sverige och Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon.

Det föreslås vidare att riksdagen godkänner ett protokoll om att 1972 års överenskommelse med Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön skall tillämpas som avgränsning av Sveriges ekonomiska zon och Finlands kontinentalsockel och fiskezon norr om ön Märket i avvaktan på en teknisk revision.

I propositionen lämnas vidare förslag till en ändring i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium. Genom den föreslagna lagändringen utsträcks det svenska territorialhavet något i Bottenviken utanför Haparanda, i Norra Kvarken, i Bottenhavets sydligaste del samt i Ålands hav. Lagändringen föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Avsikten är att detta skall kunna ske i anslutning till att överenskommelsen med Finland träder i kraft.

Innehållsförteckning

Prop. 1994/95:156

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Lagtext	3
3	Ärendet och dess beredning	4
4	Bakgrund	4
5	Närmare om det rättsliga läget	4
6	Ingångna avgränsningsavtal	6
7	Överläggningarna med Finland	6
8	Överenskommelsen och protokollet	8
9	Överväganden	9
	9.1 Överenskommelsen	9
	9.2 Protokollet	9
	9.3 Lagen om Sveriges sjöterritorium	10
Bilaga 1	Överenskommelsen	11
Bilaga 2	Protokollet	14
Bilaga 3	Kartskiss över avgränsningarna i Ålands hav och norra Östersjön före ikraftträdandet av 1994 års överenskommelse	14
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde	16

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner överenskommelsen den 2 juni 1994 mellan Sverige och Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon,
2. godkänner protokollet om tillämpning av överenskommelsen den 29 september 1972 mellan Sverige och Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön såsom avgränsning av svensk ekonomisk zon och av finländsk kontinentalsockel och fiskezon i avvaktan på att en teknisk revision av avgränsningen har genomförts,
3. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium

Häriigenom föreskrivs att 3 § lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Till territorialhavet räknas det utanför Sveriges landområden och inre vatten belägna vattenområdet med en bredd av tolv nautiska mil eller 22 224 meter från de baslinjer som anges i 4 §.

Territorialhavet sträcker sig dock

f) i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön ej utöver den fastställda gränsen mot Finland och, i de områden där sådan gräns saknas, ej utöver någon av de gränslinjer för kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon som överenskommit med Finland och ej heller utöver mittlinjen mellan de svenska och finska baslinjerna.

f) i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön ej utöver den fastställda gränsen mot Finland och, i de områden där sådan gräns saknas, ej utöver någon av de gränslinjer för kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon som överenskommit med Finland.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1993:786.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 26 maj 1994 – efter överläggningar med utrikesnämnden – att underteckna en överenskommelse med Finland om avgränsning i Ålands hav och norra Östersjön av svensk ekonomisk zon och av finländsk kontinentalsockel och fiskezon.

Regeringen beslutade vidare att underteckna ett protokoll till överenskommelsen den 29 september 1972 om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottnaviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön. I protokollet fastställs att avgränsningslinjen norr om ön Märket mellan den svenska ekonomiska zonen och den finländska fiskezonen, i avvaktan på en teknisk revision, skall följa den kontinentalsockelgräns som avtalats mellan Sverige och Finland i 1972 års överenskommelse.

Överenskommelsen och protokollet undertecknades i Stockholm den 2 juni 1994.

Avtalshandlingarna är upprättade på svenska och finska språken. Båda texterna äger lika giltighet. Överenskommelsen och protokollet finns i *bilaga 1* respektive *bilaga 2*. Den finska texten finns tillgänglig i Utrikesdepartementet.

Beredning har skett med Fiskeriverket, Kustbevakningen och Sjöfartsverket.

4 Bakgrund

Sveriges sjöterritorium regleras i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium. Av 1 § i denna lag framgår att sjöterritoriet omfattar inre vatten och territorialhavet.

Utanför territorialhavsgränsen har Sverige inrättat en ekonomisk zon genom lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon. Enligt 1 § i denna lag föreskriver regeringen om zonens närmare avgränsning. Sådana föreskrifter har beslutats genom förordningen (1992:1226) om Sveriges ekonomiska zon. I den ekonomiska zonen har Sverige suveräna rättigheter bl.a. när det gäller utnyttjande av naturresurser. Sverige har även skyldighet att bevara och förvalta dessa resurser samt att svara för viss tillsyn och övervakning i zonen.

Enligt gällande folkrätt får en ekonomisk zon omfatta högst 200 nautiska mil från de baslinjer vid kusten varifrån bredden av territorialhavet räknas. Inte någonstans längs Sveriges kust kan Sverige i full utsträckning göra gällande en zon om 200 nautiska mil utan att möta andra staters anspråk på liknande zoner. En avgränsning måste således ske.

Den fråga som nu aktualiseras är avgränsningen mellan Sverige och Finland i Ålands hav och norra Östersjön.

5 Närmare om det rättsliga läget

Två internationella konventioner är relevanta för bedömningen av det rättsliga läget, nämligen 1958 års Genèvekonvention om kontinentalsockeln och 1982 års havsrättskonvention.

1958 års Genèvekonvention om kontinentalsockeln har tillträtts såväl av Sverige (prop. 1964:197, bet. 1964:UU12, rskr. 1964:400, SÖ 1966:24) som av Finland (år 1965). Den berättigar en strandstat att utöva suveräna rättigheter över kontinentalsockeln i fråga om utforskning och utvinning av mineraliska och andra icke-levande naturtillgångar. Enligt konventionen anses sockeln sträcka sig ut till djupkurvan för 200 meter eller, utanför detta område, till det djup där tillgodogörande av naturresurser är möjligt.

I Sverige regleras frågor om kontinentalsockeln i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. I lagen definieras kontinentalsockeln som havsbotten och dess underlag inom allmänt vattenområde samt inom det havsområde utanför Sveriges territorialgräns som regeringen bestämmer i enlighet med 1958 års Genèvekonvention.

På grund av närheten till andra staters kuster kan Sverige inte fullt ut göra gällande anspråk på en kontinentalsockel enligt Genèvekonventionen utan att möta motsvarande anspråk från andra stater. I sådana fall skall, enligt Genèvekonventionens artikel 6, avgränsningen mellan de berörda staternas sockelområden bestämmas genom avtal dem emellan. I avsaknad av avtal och såvida särskilda omständigheter inte föranleder annan avgränsningslinje, skall gränsen bestämmas med tillämpning av mittlinjeprincipen. Denna innebär att avgränsningen skall göras på lika avstånd från de närmaste punkterna på de baslinjer varifrån bredden på vardera statens territorialhav beräknas.

1982 års havsrättskonvention trädde i kraft den 16 november 1994. Sverige och Finland har undertecknat men ännu inte ratificerat denna konvention. I betydelsefulla avseenden anses 1982 års konvention återspegla folkrättslig sedvana. Konventionen är avsedd att behandla alla havsrättsliga frågor om havens fredliga utnyttjande. Den är bl.a. tänkt att mellan fördragsslutande parter ersätta 1958 års Genèvekonvention om kontinentalsockeln.

1982 års havsrättskonvention introducerar begreppet ekonomisk zon ("exclusive economic zone"). Inom en ekonomisk zon ges kuststaten dels rättigheter och skyldigheter som motsvarar de sedan tidigare gällande bestämmelserna om fiskezon och kontinentalsockel, dels vissa andra rättigheter och skyldigheter på bl.a. miljörettens område. En ekonomisk zon får ha en bredd av högst 200 nautiska mil räknat från baslinjerna vid strandstatens kust. Beroende på geografiska omständigheter förekommer det att en kuststat inte kan göra anspråk på en 200 nautiska mil bred ekonomisk zon utan att möta ett motsvarande krav från en annan kuststat. I en sådan situation måste en avgränsning av den ekonomiska zonen göras.

Artikel 74 i 1982 års havsrättskonvention ger inte någon precis vägledning för hur avgränsningstvister rörande ekonomiska zoner skall lösas. Parterna har att i enlighet med folkrätten sträva efter en "skälig lösning".

Enligt 1 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon får den ekonomiska zonen inte utsträckas över en avgränsningslinje som överenskommit med annan stat eller, i avsaknad av en sådan överenskommelse, över mittlinjen i förhållande till den andra staten. En avgränsning av den svenska ekonomiska zonen innebär även en avgränsning av den svenska kontinentalsockeln.

I fråga om fiske i den svenska ekonomiska zonen finns föreskrifter i fiskelagen (1993:787) och när det gäller utvinning av mineraliska naturresurser på

6 Ingångna avgränsningsavtal

Sverige träffade år 1968 avtal med Norge om avgränsning av kontinentalsockeln i Skagerack (prop. 1968:152, bet. 1968:UU14, rskr. 1968:413, SÖ 1969:3). Vidare ingick Sverige år 1978 avtal med dåvarande Tyska Demokratiska Republiken om avgränsning av kontinentalsockeln i Östersjön (prop. 1978/79:14, bet. 1978/79:UU7, rskr. 1978/79:47, SÖ 1978:42). Detta avtal gäller alltiämt i förhållande till Förbundsrepubliken Tyskland. Med Danmark slöts år 1984 avtal om avgränsning av kontinentalsockeln och fiskezonerna i Skagerack, Kattegatt och Östersjön (prop. 1984/85:131, bet. 1984/85:UU15, rskr. 1984/85:239, SÖ 1985:54).

Med dåvarande Sovjetunionen träffades år 1988 en överenskommelse om principer för avgränsning av vissa havsområden i Östersjön. Denna följdes av en överenskommelse om avgränsning av kontinentalsockeln samt av den svenska fiskezonen och den sovjetiska ekonomiska zonen i Östersjön, liksom av en överenskommelse om ömsesidiga relationer på fiskets område i det tidigare omtvistade området i Östersjön (prop. 1987/88:175, bet. 1987/88:UU33, rskr. 1987/88:378, SÖ 1988:3, SÖ 1988:38 resp. SÖ 1988:39). Genom upplösningen av Sovjetunionen har dess traktaträttsliga förpliktelser vad gäller avgränsningen övertagits av de baltiska staterna och Ryska federationen.

Mellan Sverige och Polen slöts år 1989 en överenskommelse om avgränsning av kontinentalsockeln (prop. 1988/89:87, bet. 1988/89:UU13, rskr. 1988/89:162, SÖ 1989:27).

Med Finland finns sedan tidigare ett avtal från år 1972 om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och ned till en punkt i nordligaste delen av Östersjön (prop. 1972:123, bet. 1972:UU21, rskr. 1972:324, SÖ 1973:1). Denna avgränsning gäller sedan år 1977 även som avgränsning av Sveriges och Finlands fiskezoner i Bottenhavet och Bottenviken fram till en punkt strax norr om Södra Kvarken (prop. 1977/78:107, bet. 1977/78:JoU19, rskr. 1977/78:235, SÖ 1978:16).

De svensk-finländska kontinentalsockel- och fiskezonsgränserna sammanfaller därför från Bottenviken i norr ned till en punkt norr om ön Märket.

Från denna punkt norr om ön Märket och ned till en punkt i nordligaste delen av Östersjön, avtalad genom 1972 års överenskommelse, utgörs den gemensamma fiskezonsgränsen av mittlinjen medan avgränsningen av kontinentalsockeln har en annan sträckning. Vid ön Märket i Södra Kvarken sammanfaller gränserna för territorialhav, kontinentalsockel och fiskezon.

Avgränsningen av området vid Bogskär, som behandlas i denna proposition, har tidigare inte reglerats i avtal mellan Sverige och Finland.

7 Överläggningarna med Finland

Den fråga som nu aktualiseras är avgränsningen mellan Sverige och Finland i Ålands hav och norra Östersjön.

Sedan avgränsningsförhandlingarna med dåvarande Sovjetunionen och Polen avslutats, inledde Sverige år 1989 på nytt förhandlingar med Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön. Vid den första förhandlingsomgången kom parterna överens om att förhandlingarna inte enbart skulle omfatta ett mellan Sverige och Finland omtvistat område söder om Bogskär utan också sträckan från den punkt norr om ön Märket där kontinentalsockelgränsen och avgränsningen av fiskezonen mellan Sverige och Finland har olika sträckning.

Till följd av upplösningen av Sovjetunionen och Finlands behov av att reda ut de nya gränsförhållandena med Ryska federationen och Estland, kom parterna år 1991 överens om att låta de svensk-finländska förhandlingarna vila till dess att de nya gränsförhållandena var reglerade.

Under år 1993 återupptogs förhandlingarna mellan Sverige och Finland. Förhandlingarna omfattade dels en revision av avgränsningslinjerna i Ålands hav, dels avgränsningen i det mellan Sverige och Finland omtvistade området söder om Bogskär (1 559,6 km²).

Kontinentalsockellinjen i Bottenhavet enligt 1972 års avtal sträcker sig norrifrån mot ön Märket. Söder om Märket fortsätter linjen rakt söderut och sedan i sydöstlig riktning i en rak sträckning till en punkt strax sydväst om Bogskär. Den tillämpade fiskegränsen utgörs emellertid av mittlinjen mellan Sverige och Finland, vilket medför att fiskezonsgränsen slingrar sig fram och tillbaka över kontinentalsockelgränsen. Detta har fått till följd att det finns sex områden – s.k. fiskefickor – som ligger på den andra statens kontinentalsockel. I fyra fall ligger dessa fickor på svensk kontinentalsockel. Två fickor är svensk fiskezon på finländsk kontinentalsockel. Båda parter har kommit överens om att fickorna skall elimineras och att fiskegränsen skall följa kontinentalsockellinjen. Områdena har ytberäknats. Det "ägoutbyte" som äger rum då fiskefickorna elimineras innebär att Sverige får 335,8 km² fiskezon, medan Finland får 122,5 km².

Resultatet blir att Sverige erhåller ett överskott om 213,3 km² fiskezon. För detta överskott kompenseras Finland vid fördelningen av det omtvistade området söder om Bogskär. På svensk sida har tagits till utgångspunkt att kompensation skall ske till 50 procent, eftersom havsområdet redan delvis tillhör Sverige (kontinentalsockeln är svensk). Denna ståndpunkt har accepterats av Finland. För en sjunde ficka, som är helt finländsk, belägen inom tolv nautiska mil från Bogskär och som Finland avstår till Sverige, lämnas ersättning till 100 procent.

En kartskiss över avgränsningarna i Ålands hav och norra Östersjön före ikraftträdandet av 1994 års överenskommelse finns i *bilaga 3*.

Finland har inlett en översyn av sina bestämmelser rörande territorialhavet. En proposition innehållande förslag till ändringar i lagen om gränserna för Finlands territorialvatten har förelagts den finländska riksdagen. I propositionen föreslås bl.a. att bredden av det finländska territorialhavet skall utvidgas från fyra till tolv nautiska mil. Vidare genomför Finland en översyn av sina baslinjer.

Sverige och Finland har i överläggningar varit ense om att respektive lands gränsdragning i görligaste mån bör förenklas. Av hänsyn till Finland har Sve-

rige i Bottenviken, Norra Kvarken, Bottenhavet och Ålands hav på några platser hållit tillbaka territorialhavets utsträckning. Det har ansetts att om kontinentalsockelgränsen och fiskezonsgränsen ligger utanför mittlinjen mellan de svenska och finländska baslinjerna, så bör det svenska territorialhavet ändå inte utan avtal med Finland utsträckas över mittlinjen (prop. 1978/79:27, s. 11). Begränsningen framgår av 3 § andra stycket f i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium. Parterna har enats om att skäl saknas att behålla denna begränsning.

8 Överenskommelsen och protokollet

I *inledningen* till överenskommelsen konstaterar parterna att de enats om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av svensk ekonomisk zon och finländsk kontinentalsockel och fiskezon. Parterna beaktar även de begränsningslinjer som fastställts dels i den topografiska gränsbeskrivningen som under tecknades i Torneå den 19 januari 1811 efter freden i Fredrikshamn år 1809, dels de begränsningslinjer som fastställts i konventionen från år 1921 angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering.

I *artikel 1* beskrivs avgränsningslinjen som de rätta linjer (geodetiska linjer) som förbinder de i *artikel 2* angivna punkterna. Positionerna för dessa punkter har bestämts med avseende på geografisk längd och bredd i enlighet med det internationella geografiska systemet "World Geodetic System 1984". Avgränsningslinjen har åskådliggjorts på den till överenskommelsen fogade kartan.

I *artikel 2* finns en uppräknig av de i *artikel 1* nämnda koordinaterna. Den norra utgångspunkten för avgränsningslinjen utgörs av den punkt söder om Märket där Sveriges och Finlands sjöterritorier upphör att gränsa till varandra. Därefter följer avgränsningslinjen ett antal punkter fram till punkt 5. Denna koordinat kommer att utgöra utgångspunkt för fastställandet av en s.k. trestatspunkt mellan Sverige, Finland och Estland. Punkterna 2, 3 och 4 i överenskommelsen motsvarar punkterna 15, 14 respektive 13 i 1921 års Ålandskonvention.

I *artikel 3* förbinder sig parterna att inte utan föregående konsultationer utvidga respektive lands sjöterritorier i Ålands hav norr om Svenska Björn. Finland förbinder sig att vid Bogskär inte utvidga sitt sjöterritorium väster om den i *artikel 2* överenskomna avgränsningslinjen.

Av *artikel 4* följer att överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter det att parterna meddelat varandra att överenskommelsen godkänts. När avtalet träder i kraft upphör tillämpligheten av överenskommelsen av den 29 september 1972 mellan Sverige och Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön, i den utsträckning överenskommelsen avser området söder om Märket, samt överenskommelsen den 2 december 1977 mellan Sverige och Finland om vissa gränsfrågor (SÖ 1978:16).

I ett *protokoll* överenskommer parterna att koordinatpunkterna 1 till 10 i 1972 års avtal om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön, i avvaktan på en teknisk

revision av avgränsningen norr om Märket, skall tillämpas som avgränsning av svensk ekonomisk zon och finländsk fiskezon och kontinentalsockel mellan nämnda koordinater.

Prop. 1994/95:156

9 Överväganden

9.1 Överenskommelsen

Regeringens förslag: Regeringen föreslår att riksdagen godkänner överenskommelsen den 2 juni 1994 mellan Sverige och Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon.

Skälen för regeringens förslag: Överenskommelsen innebär en tillfredsställande lösning av gränsproblemen i Ålands hav och norra Östersjön. Överenskommelsen får anses vara väl förankrad i gällande folkrätt. Den uppdelning av det omtvistade området, som nu uppnåtts med Finland, motsvarar den uppdelning – 75 procent för Sverige och 25 procent för den andra parten – som Sverige under år 1988 uppnådde med dåvarande Sovjetunionen beträffande det tidigare omtvistade området öster om Gotland.

Eftersom avgränsningslinjen kommer att gå närmare Bogskär än tolv sjömil bör observeras att avtalet innehåller en klausul i vilken Finland förbinder sig att inte utsträcka sitt territorialhav väster om den avgränsningslinje som de båda länderna nu har kommit överens om.

Nuvarande avgränsningar i Ålands hav och norra Östersjön är svåra att övervaka för svenska myndigheter. När 1994 års överenskommelse träder i kraft erhålls en enda avgränsning, vilket underlättar övervakningen.

Genom avgränsningsöverenskommelsen med Finland har Sverige kommit ytterligare ett steg mot det slutliga målet, som är att få yttergränserna för den svenska ekonomiska zonen fastställda i förhållande till alla grannländer.

9.2 Protokollet

Regeringens förslag: Regeringen föreslår att riksdagen godkänner protokollet om tillämpning av överenskommelsen den 29 september 1972 mellan Sverige och Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön såsom avgränsning av svensk ekonomisk zon och finländsk kontinentalsockel och fiskezon intill dess att en teknisk revision av avgränsningen har genomförts.

Skälen för regeringens förslag: Antagandet av protokollet medför att 1972 års avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet och Ålands hav norr om ön Märket skall tillämpas som avgränsning av den

svenska ekonomiska zonen och av den finländska fiskezonen och kontinentalsockeln. Denna avgränsning kommer i ett senare skede bli föremål för en teknisk revision. Med teknisk revision avses att koordinaterna skall definieras med modern mätteknik.

9.3 Lagen om Sveriges sjöterritorium

Regeringens förslag: I 3 § andra stycket f lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium skall hänvisningen till respektive lands baslinjer tas bort.

Skälen för regeringens förslag: Lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium anger avgränsningen av det svenska sjöterritoriet. 3 § första stycket i lagen fastställer huvudprincipen att det svenska territorialhavet får ha en bredd av högst tolv nautiska mil. På grund av avståndet till angränsande staters kuster kan dock Sverige inte alltid göra anspråk på ett tolv nautiska mil brett territorialhav utan att stöta på motsvarande krav från andra länder. Ett antal undantag från huvudprincipen i 3 § första stycket har därför meddelats i paragrafens andra stycke. Det nu relevanta undantaget återfinns i andra stycket punkten f. Enligt detta städgande kan det svenska territorialhavet i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön inte utsträckas utöver den fastställda gränsen med Finland och, i områden där sådan gräns saknas, inte utöver någon av de gränslinjer för kontinentalsockeln och Sveriges ekonomiska zon som överenskommits med Finland. Svenskt territorialhav kan inte heller utsträckas över mittlinjen mellan de svenska och finländska baslinjerna.

3 § andra stycket f i lagen anger således tre fall där territorialhavet inte får uppgå till fulla tolv nautiska mil. Det tredje av dessa undantag föreskriver att territorialhavet inte får utsträckas utöver mittlinjen mellan de svenska och finländska baslinjerna. Undantaget tar sikte på de fall där de överenskomna kontinentalsockel- och fiskezonsgränserna löper bortom mittlinjen från svensk sida sett och har införts av hänsyn till Finland. I överläggningar har parterna enats om att skäl saknas att behålla denna begränsning.

Genom att begränsningen tas bort utvidgas det svenska territorialhavet något dels i Bottenviken utanför Haparanda, dels i Norra Kvarnen, dels i Bottenhavets sydligaste del, dels i Ålands hav. Några hinder mot dessa förändringar har i överläggningar med Finland inte ansetts föreligga ur folkrättslig eller annan synvinkel.

Vidare kan lagrummet i sin nuvarande lydelse tolkas så att en eventuell förändring av de finländska baslinjerna skulle få omedelbar effekt för utsträckningen av det svenska sjöterritoriet. I syfte att undvika oklarheter i denna fråga är det regeringens bedömning att 3 § andra stycket f också av detta skäl bör ändras så att hänvisningen till respektive lands baslinjer tas bort.

Lagändringen bör träda i kraft i anslutning till ikraftträdandet av överenskommelsen med Finland. Det föreslås att regeringen ges befogenhet att genom förordning besluta om lagens ikraftträdande.

Överenskommelse mellan Konungariket Sverige och Republiken Finland om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon

Prop. 1994/95:156
Bilaga I

Konungariket Sveriges regering och Republiken Finlands regering,
som har beslutat att enas om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon,

som beaktar de begränsningslinjer, som fastställts dels år 1811 i den efter freden i Fredrikshamn upprättade topografiska gränsbeskrivningen, dels genom konventionen den 20 oktober 1921 angående Ålandsöarnas icke-befästande och neutralisering,

har kommit överens om följande:

Artikel 1

Avgränsningslinjen mellan å ena sidan Sveriges ekonomiska zon och å andra sidan de områden av kontinentalsockeln där Finland utövar suveräna rättigheter i fråga om utforskning och utvinning av naturtillgångar samt Finlands fiskezon utgörs av räta linjer (geodetiska linjer), som förbinder de i artikel 2 angivna punkterna.

Positionerna för dessa punkter har bestämts med avseende på geografisk längd och bredd i enlighet med "World Geodetic System 1984".

Avgränsningslinjen återges på en till denna överenskommelse fogad karta.

Artikel 2

Den norra utgångspunkten för avgränsningslinjen är den punkt söder om Märket där Sveriges och Finlands sjöterritorier upphör att gränsa till varandra. Punkten har koordinaterna 60°14,115' N 19°06,162' O (punkt 1).

Från punkt 1 går avgränsningslinjen genom följande punkter i angiven ordningsföljd:

	latitud	longitud
Punkt 2	60°11,501' N	19°04,992' O
Punkt 3	59°47,501' N	19°39,497' O
Punkt 4	59°26,701' N	20°09,200' O
Punkt 5	58°51,776' N	20°28,276' O

Söder om punkt 5 skall avgränsningslinjen sträcka sig fram till den punkt varom överenskommelse träffas med berörd tredje stat.

De i denna artikel angivna punkterna 2, 3 och 4 motsvarar de i 1921 års Ålandskonvention såsom 15, 14 respektive 13 betecknade punkterna.

Artikel 3

Prop. 1994/95:156
Bilaga 1

Sveriges regering och Finlands regering förbinder sig att inte utvidga ländernas respektive sjöterritorier i Ålands hav norr om Svenska Björn utan föregående konsultationer med varandra.

Finland förbinder sig att inte vid Bogskär utvidga sitt sjöterritorium väster om den i artikel 2 överenskomna avgränsningslinjen.

Artikel 4

Denna överenskommelse träder i kraft trettio dagar efter den dag då avtalsparterna meddelat varandra om överenskommelsens godkännande.

När denna överenskommelse träder i kraft upphör

– överenskommelsen den 29 september 1972 mellan Sverige och Finland om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön, i den utsträckning överenskommelsen avser området söder om Märket samt

– överenskommelsen den 2 december 1977 mellan Sverige och Finland om vissa gränsfrågor.

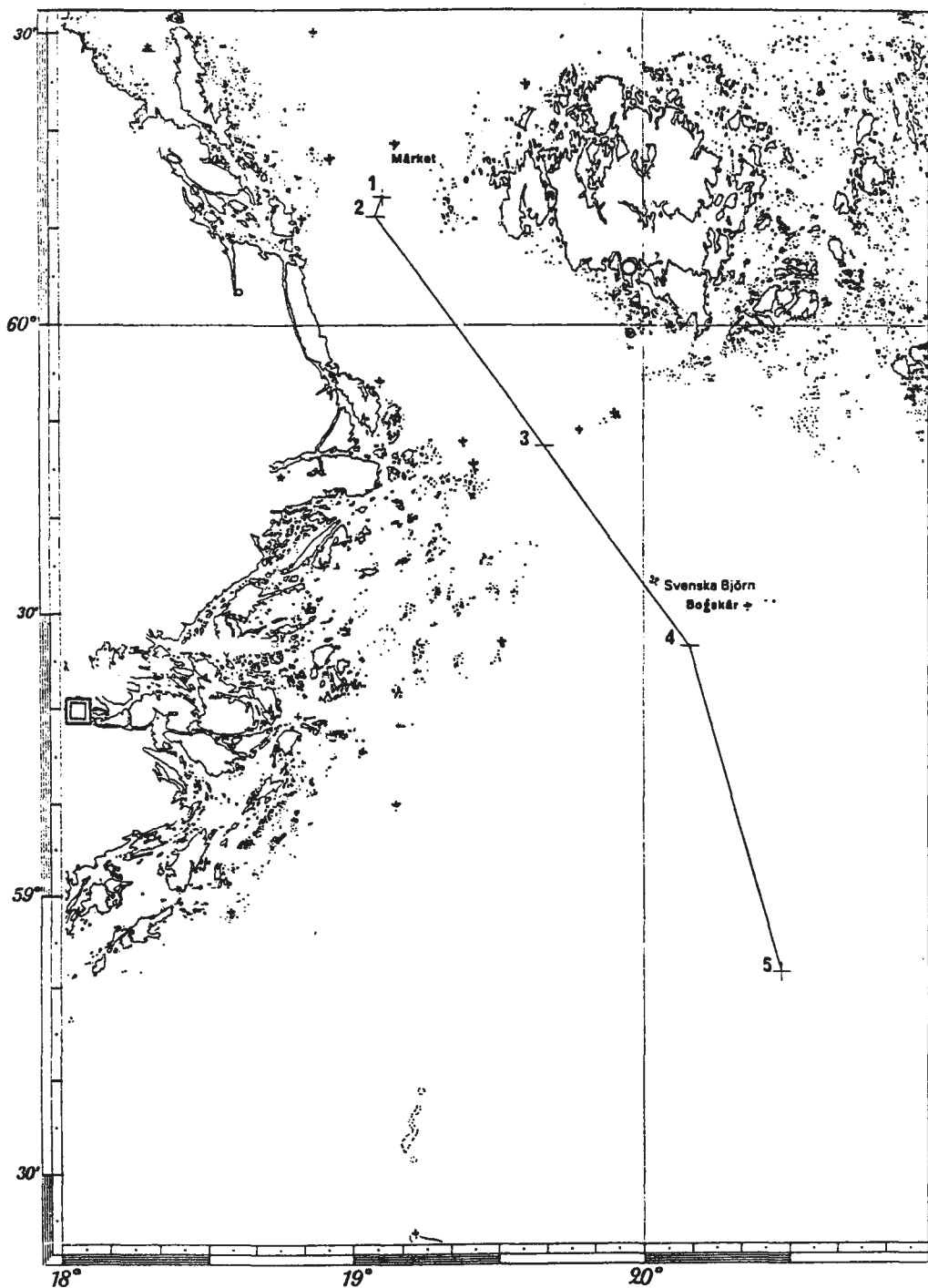
Upprättad i Stockholm den 2 juni 1994 i två exemplar, vart och ett på svenska och finska språken, vilka båda texter äger lika giltighet.

För Konungariket
Sveriges regering

För Republiken
Finlands regering

Margaretha af Ugglas

Matti Kahiluoto

Protokoll

Prop. 1994/95:156
Bilaga 2

I anslutning till den i dag undertecknade överenskommelsen mellan Konungariket Sveriges regering och Republiken Finlands regering om avgränsningen i Ålands hav och norra Östersjön av Sveriges ekonomiska zon och av Finlands kontinentalsockel och fiskezon har de båda parterna avtalat följande i avvaktan på en teknisk revision av avgränsningslinjen norr om Märket.

Från punkt 65°31,8' N 24°08,4' O till punkt 60°22,3' N 19°09,5' O (punkt 1 och 10 i överenskommelsen den 29 september 1972 om avgränsning av kontinentalsockeln i Bottenviken, Bottenhavet, Ålands hav och nordligaste delen av Östersjön) skall gränsen för Sveriges ekonomiska zon och Finlands fiskezon följa den kontinentalsockelgräns som avtalats genom överenskommelsen den 29 september 1972.

Upprättat i Stockholm den 2 juni 1994 i två exemplar, vart och ett på svenska och finska språken, vilka båda texter äger lika giltighet.

För Konungariket
Sveriges regering

För Republiken
Finlands regering

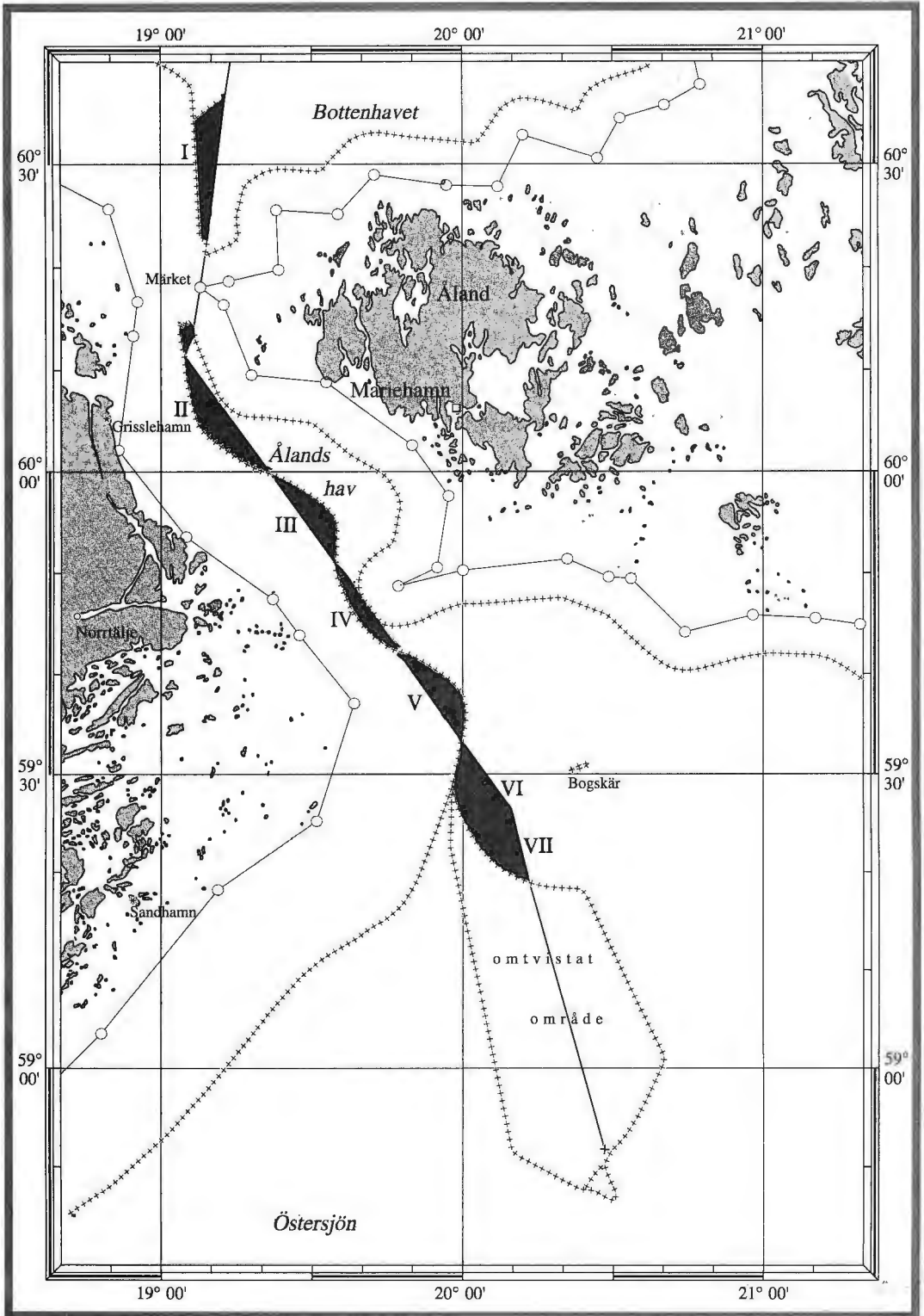
Margaretha af Ugglas

Matti Kahiluoto

Prop. 1994/95:156
Bilaga 3

Kartskiss över avgränsningarna i Ålands hav och norra Östersjön före ikraftträdandet av 1994 års överenskommelse

Av kartskissen framgår nu gällande svenska respektive finländska baslinjer och territorialgränser. Dessutom framgår mittlinjen som slingrar sig över 1972 års raka kontinentalsockelgräns. Tillsammans skapar dessa båda linjer sex av de så kallade fiskefickorna (I-VI). Även det mellan Sverige och Finland tidigare omtvistade området framgår av kartskissen. Den avgränsningslinje som avtalats den 2 juni 1994 följer 1972 års raka kontinentalsockelgräns och löper vidare söderut genom det tidigare omtvistade området. Den sjunde fiskefickan uppstår mellan 1994 års avgränsningslinje och den norra begränsningen av det tidigare omtvistade området.

Utrikesdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 9 mars 1995.

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Sahlin, Hjelm-Wallén, Peterson, Hellström, Freivalds, Wallström, Persson, Tham, Schori, Heckscher, Hedborg, Andersson, Winberg, Uusmann, Nygren, Ulvskog, Sundström, Johansson

Föredragande: statsrådet Hjelm-Wallén

Regeringen beslutar proposition 1994/95:156 Godkännande av överenskommelse mellan Sverige och Finland om avgränsning i Ålands hav och norra Östersjön, m.m.